EASO-ovo izvješće o azilu za 2020.

Godišnje izvješće o stanju azila u Europskoj uniji

Sažetak

EASO-ovo izvješće o azilu za 2020.

Godišnje izvješće o stanju azila u Europskoj uniji

SAŽETAK

SUPPORT IS OUR MISSION

Fotografija na naslovnici: Fotografija UN-a/Eskinder Debebe
Ikone i ilustracije: iStock by Getty Images, Microsoft 365

© Europski potporni ured za azil, 2020.
Reprodukcija je dopuštena uz navođenje izvora.

Za svaku uporabu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala koji nije zaštićen autorskim pravom EASO-a potrebno je zatražiti dopuštenje izravno od nositelja autorskih prava.

ISBN: 978-92-9485-524-4
DOI: 10.2847/45815
Kataloški broj: BZ-04-20-293-HR-N

Predgovor

Budući da je u Europi 2019. godine ponovno zabilježen porast broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (prvi put nakon 2015.), azil je i dalje među prioritetnim temama plana politike EU-a. Kako se tendencije s vremenom mijenjaju, tako mi i dalje kolektivno radimo na pružanju najboljih mogućih rješenja osobama kojima je potrebna zaštita, istodobno pazeći da se održi cjelovitost nacionalnih sustava azila.

EASO-ovo izvješće o azilu za 2020. donosi jezgrovit i sveobuhvatan pregled ključnih promjena u području međunarodne zaštite i funkcioniranju zajedničkog europskog sustava azila (CEAS). Za izradu vodećeg godišnjeg izvješća EASO prikuplja i analizira podatke iz niza pouzdanih izvora kako bi pružio detaljan pregled promjena i poboljšanja u području politike tijekom godine, istodobno ističući izazove koje još treba svladati.

Budući da EASO 2020. slavi 10. obljetnicu od osnivanja, dobro je prisjetiti se sve veće važnosti koju agencija ima u pružanju operativne i tehničke pomoći zemljama EU+ u pitanjima azila. Informacije koje pruža EASO od ključne su važnosti za tvorce politika u donošenju informiranih odluka, a osim toga pomažu zemljama da se lakše nose s promjenjivim obrascima migracijskih tokova i olakšavaju nacionalnim upravama obradu pojedinačnih zahtjeva koje neprestano zaprimaju.

Radujemo se dugoočekivanom donošenju nove uredbe za Agenciju Europske unije za azil na temelju koje će EASO postati punopravna agencija EU-a te će se ojačati njegova uloga i proširiti njegove ovlasti. EASO će kao centar izvrsnosti za pitanja azila i dalje pružati nepristranu i transparentnu podršku usmjerenu na pružanje usluga u cilju postizanja djelotvorne provedbe zajedničkog europskog sustava azila.

Zahvaljujem svim našim partnerima na stalnoj suradnji u cilju stvaranja zajedničkih, transparentnih i održivih sustava azila u Europi. Učinkoviti sustavi omogućuju da se brzo reagira na promjenjive obrasce migracijskih tokova i da se osigura jasan, pravedan i dostojanstven postupak azila za svakog podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Već možemo primijetiti određene situacije na globalnoj i nacionalnoj razini koje bi mogle dovesti do toga da u 2020. još više osoba traži zaštitu. Sada više nego ikad prije moramo nastaviti raditi na stvaranju doista zajedničkog europskog sustava azila, a to će se postići usklađenim odgovorom na potrebe međunarodne zaštite i pokazivanjem solidarnosti s državama članicama koje su pod najvećim pritiskom.

Nina Gregori

Izvršna direktorica
Europski potporni ured za azil

Uvod

U *EASO-ovu izvješću o azilu za 2020.* daje se sveobuhvatni pregled promjena u području međunarodne zaštite na europskoj i nacionalnoj razini. Na temelju podataka iz niza različitih izvora u izvješću se donosi kratak pregled globalnog konteksta u području azila, navode se promjene do kojih je došlo u Europskoj uniji (EU) i razmatraju se glavne tendencije i promjene u zakonodavstvu, politikama, praksi i sudskoj praksi u državama članicama EU-a, na Islandu, u Lihtenštajnu, Norveškoj i Švicarskoj (zemlje EU+). Izvješće je usmjereno na glavna područja zajedničkog europskog sustava azila, ali se također uzima u obzir širi kontekst migracije i temeljnih prava.

1. Opći pregled stanja u području azila u 2019.

Prisilno raseljavanje zbog sukoba, progon, povrede ljudskih prava, prirodne katastrofe i uništavanje ekosustava stvarne su situacije u kojima su se našli milijuni ljudi u cijelom svijetu i zbog kojih su morali napustiti svoje domove u potrazi za sigurnošću. U posljednjih nekoliko godina veća raseljavanja stanovništva bila su uzrokovana sukobima, ekstremnim nasiljem i velikom političkom nestabilnošću u nekoliko regija svijeta.

Kad je riječ o osobama koje su raseljene, „izbjeglica" je po definiciji netko tko je prisiljen pobjeći iz svoje zemlje zbog opravdanog straha od progona na temelju rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja. „Interno raseljene osobe" nisu prešle granicu svoje zemlje, ali se ipak mogu nalaziti u nepovoljnom položaju.

U okvirima Europe međunarodna zaštita obuhvaća status izbjeglice i status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita. Potonje se odnosi na osobe koje ne ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa izbjeglice, ali ispunjavaju uvjete za zaštitu jer im u njihovoj zemlji podrijetla prijeti ozbiljna opasnost od smrtne kazne ili smaknuća, mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili postoji ozbiljna i individualna prijetnja njihovu životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.

Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) izvijestio je u lipnju 2019. da je u okviru mandata UNHCR-a bila riječ o ukupno 79,4 milijuna pogođenih osoba, među kojima je 20,2 milijuna izbjeglica, 3,7 milijuna tražitelja azila, 531 000 vraćenih izbjeglica, 43,9 milijuna interno raseljenih osoba, 2,3 milijuna interno raseljenih osoba koje su vraćene i 3,9 milijuna osoba bez državljanstva.

Otprilike jednu trećinu ukupnog broja izbjeglica u svijetu činilo je 6,6 milijuna izbjeglica iz Sirije, nakon čega slijedi Afganistan s 2,7 milijuna i Južni Sudan s 2,2 milijuna izbjeglica. Među onima koji su tražili zaštitu najveća skupina tražitelja azila u 2019. godini bili su državljani Venezuele.

Državljani Sirije činili su jednu trećinu ukupnog broja izbjeglica u svijetu, njih 6,6 milijuna pobjeglo je iz svoje zemlje.

Zemlje u susjedstvu epicentra krize često su prve koje prime raseljene osobe. Apsolutno govoreći, u 2019. godini Turska je primila daleko najveći broj izbjeglica, a nakon nje slijede Pakistan, Uganda, Njemačka i Sudan. Relativno govoreći, u odnosu na broj stanovnika najveći su udio izbjeglica primili Libanon, Jordan i Turska.

Budući da se broj raseljenih osoba i dalje povećava na globalnoj razini, vlade, međunarodne organizacije i organizacije civilnog društva razvijaju strategije za učinkovit odgovor na složene izazove koji dolaze s prisilnim raseljavanjem. U prosincu 2019. održan je prvi Globalni forum o izbjeglicama radi praćenja razvoja i napretka akcijskog plana utvrđenog Globalnim kompaktom o izbjeglicama 2018. godine. Kompakt se, između ostalog, bavi podjelom odgovornosti, prihvatom izbjeglica te pružanjem podrške zajednicama domaćinima na održiv način.

I dalje se u cijelom svijetu javljaju nove inicijative, zahvaljujući čemu različita područja prisilne migracije mogu doći u prvi plan i doprijeti do šire publike. Dvije teme koje su 2019. godine privukle veću pozornost jesu apatridnost i mobilnost zbog razloga povezanih s klimom i okolišem.

Apatridnost, koja je često bila zanemareni aspekt prisilne migracije, tijekom 2019. dobila je više pozornosti sada kada su očitiji razmjeri tog problema. U listopadu 2019. međunarodnim susretom na visokoj razini na temu apatridnosti obilježena je središnja točka u kampanji #IBelong, inicijativi koju je 2014. pokrenuo UNHCR u cilju iskorjenjivanja apatridnosti do 2024. godine. Tom su se prilikom ocijenila dotad ostvarena postignuća u pogledu deset ciljeva određenih u okviru Globalnog akcijskog plana za iskorjenjivanje apatridnosti.

Iako utjecaj klimatskih katastrofa na raseljavanje stanovništva nije nova pojava, ta tema sve više dobiva prioritet u diskursu o temi raseljavanja u humanitarnom djelovanju, politici i zakonodavstvu. Budući da se sve više uzima u obzir utjecaj okolišnih čimbenika na mobilnost ljudi, to je potaknulo rasprave o politikama, i na regionalnoj i na globalnoj razini, kako bi se poduzele mjere za smanjenje tog utjecaja.

Udio izbjeglica i zemalja domaćina na globalnoj razini, 2019.

2. Promjene u Europskoj uniji

U 2019. nije zabilježen veći zakonodavni napredak u pogledu donošenja paketa reformi zajedničkog europskog sustava azila. S obzirom na izbore za Europski parlament pregovori o paketu reformi preusmjereni su na sljedeći parlamentarni saziv. Međutim, napredak je postignut u zakonodavnim područjima koja su izravno povezana s azilom. U svibnju 2019. Vijeće EU-a donijelo je dvije uredbe kojima se uspostavlja okvir za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u područjima pravosuđa i unutarnjih poslova. Osim toga, Vijeće je u lipnju 2019. donijelo svoje djelomično zajedničko stajalište o preinaci Direktive o vraćanju koju je Europska komisija predložila u rujnu 2018.

Tema azila i dalje je bila jedan od glavnih prioriteta u političkom planu EU-a u 2019. Dok se čeka završetak zakonodavnih pregovora, ostvaren je velik napredak u provedbi politike i praktičnoj suradnji među zemljama EU+. Strateškim programom EU-a za razdoblje 2019. – 2024., koji je Europsko vijeće donijelo u lipnju 2019., određeni su glavni prioriteti sljedećeg institucijskog ciklusa, uključujući migraciju i azil kao prioritetna područja s naglaskom na upravljanju državnom granicom na temelju vrijednosti EU-a, suradnju sa zemljama podrijetla i tranzita i prijeko potreban konsenzus o reformi dablinskog sustava radi postizanja ravnoteže u podjeli odgovornosti i solidarnosti.

Europska komisija u siječnju 2020. objavila je svoj novi program rada u kojem je jedan od prioriteta pokretanje novog pakta koji će potvrditi međusobnu povezanost unutarnjih i vanjskih aspekata migracije te će težiti postizanju stabilnijih, humanijih i učinkovitijih sustava migracija i azila.

Europsko vijeće donijelo je Strateški program EU-a za razdoblje 2019. – 2024. u kojem je azil jedno od prioritetnih područja

U listopadu 2019. Europska komisija objavila je Izvješće o napretku u provedbi Europskog migracijskog programa u kojem su navedena važna postignuća od 2015. te su istaknute promjene do kojih je došlo u 2019. Iako se zakonodavne reforme odvijaju polaganijim ritmom, napredak je nešto brže postignut u provedbi politike i poboljšanju paketa instrumenata EU-a za učinkovito upravljanje sustavom migracija i azila, uključujući brzu operativnu i financijsku potporu državama članicama koje su pod većim pritiskom.

Iako je 2019. općenito zabilježen manji broj dolazaka na vanjske granice EU-a, na migracijskim rutama prema Europi uočena su različita kretanja. Na zapadnosredozemnoj i srednjosredozemnoj ruti zabilježen je manji broj dolazaka u odnosu na 2018., dok je na istočnosredozemnoj ruti i zapadnobalkanskoj ruti došlo do porasta broja dolazaka.

Ključna je dimenzija pristupa EU-a rješavanju problema istočnosredozemne rute jest partnerstvo Turskom ostvareno na temelju Izjave EU-a i Turske. Četiri godine od početka njezine primjene nezakoniti dolasci iz Turske u EU ostali su za 94 % manji u odnosu na razdoblje prije donošenja izjave, a ukupno je oko 27 000 sirijskih izbjeglica preseljeno iz

Turske u neku od zemalja EU+. Za razdoblje od 2016. do 2025. u okviru Instrumenta za izbjeglice dodijeljeno je ukupno 6 milijardi EUR za potporu izbjeglicama i zajednicama domaćinima u Turskoj, s naglaskom na humanitarnoj pomoći, obrazovanju, zdravstvu, komunalnoj infrastrukturi i socioekonomskoj potpori. Veći je napredak potrebno ostvariti u provođenju vraćanja migranata s grčkih otoka u Tursku.

Iskrcavanja migranata spašenih na Sredozemnom moru nastavila su se i u 2019. godini, što je dodatno naglasilo potrebu za sustavnijim i koordiniranijim pristupom EU-a u pogledu iskrcavanja, uključujući prvi prihvat, registraciju i premještanje. Ministarski sastanak na temu migracija održan u rujnu 2019., na kojem su sudjelovale države članice, predsjedništvo Vijeća EU-a i Europska komisija, doveo je do zajedničke izjave o namjeri koju su potpisale Francuska, Njemačka, Italija i Malta u svrhu utvrđivanja strukturiranog hitnog postupka za upravljanje iskrcavanjima i organizacijom premještanja. Europska komisija pokrenula je postupak za razvoj standardnih operativnih postupaka na temelju te izjave, kojim je postignuto zajedničko razumijevanje među državama članicama i koji je u operativnoj primjeni.

Preseljenja su u 2019. i dalje bila među prioritetnim temama u politici o azilu. Ona čine sastavni dio kolektivnih napora koje EU ulaže da pruži zaštitu onima kojima je potrebna premještajući izbjeglice iz države u kojoj imaju azil u drugu državu koja ih je odlučila primiti i na kraju im odobriti trajni boravak. Europski programi preseljenja pokrenuti su u srpnju 2015., a od prosinca 2019. dvama uspješnim programima preseljenja pomoć je dobilo više od 65 000 ljudi.

Tijekom 2019. EU je nastavio surađivati s vanjskim partnerima u pogledu upravljanja migracijskim pritiscima s pomoću sveobuhvatnog pristupa koji se temelji na multilateralnim odnosima. Ciljevi aktivnosti provedenih u okviru vanjske dimenzije migracijske politike EU-a bili su, među ostalim, sprečavanje nezakonitih migracija; jačanje suradnje s trećim zemljama u pogledu vraćanja i ponovnog prihvata; suzbijanje glavnih uzroka migracija poboljšavanjem prilika u zemljama podrijetla i povećanjem ulaganja u partnerske zemlje te osiguravanje zakonitih putova prema Europi onima kojima je potrebna međunarodna zaštita.

Ispunjavajući svoju zadaću da zajamči usklađeno tumačenje i primjenu prava EU-a, Sud Europske unije donio je 2019. godine 12 presuda povezanih s prethodnim odlukama o tumačenju zajedničkog europskog sustava azila. Na primjer, Sud je donio presude o sljedećim temama:

- primjenjivost preinake Direktive o postupcima azila u odnosu na postojeću međunarodnu zaštitu u državama članicama i uloga pravosudnih institucija u poništavanju prvostupanjskih odluka;
- opoziv međunarodne zaštite i valjanost određenih odredbi u preinaci Direktive o standardima za kvalifikaciju;
- ukidanje materijalnih uvjeta prihvata kao oblik sankcije s obzirom na članak 20. stavak 4. preinake Direktive o uvjetima prihvata; i
- ocjena uzdržavanih osoba koji se smatraju članovima šire obitelji (a ne uže obitelji) i postupovni aspekti postupka spajanja obitelji.

Sud je također protumačio ključne koncepte i tehničke aspekte dablinskog sustava s obzirom na Povelju Europske unije o temeljnim pravima i pojasnio pitanja u pogledu prethodnih odluka slijedom odluke Ujedinjene Kraljevine da napusti EU (Brexit).

Izvor: EASO.

EASO-ova je operativna podrška u 2019. dosegla nezabilježene razine zahvaljujući koordiniranom raspoređivanju više od 900 osoba (uključujući osoblje EASO-a, stručnjake iz zemalja EU+, radnike zaposlene preko agencija za privremeno zapošljavanje, usmene prevoditelje, kulturne posrednike i zaštitarsko osoblje) u četiri države članice (Cipar, Grčka, Italija i Malta). U 2019. je oko 40 % godišnjeg proračuna agencije potrošeno na operativnu podršku.

Kad je riječ o podršci trećim zemljama, EASO je u 2019. proveo aktivnosti izgradnje kapaciteta u zemljama zapadnog Balkana, Turskoj i zemljama Bliskog istoka i sjeverne Afrike (MENA).

3. Podatci o zajedničkom europskom sustavu azila

U zemljama EU+ 2019. godine podneseno je gotovo 740 000 zahtjeva za međunarodnu zaštitu, što predstavlja povećanje od 11 % u odnosu na 2018. Prvi se put nakon migracijske krize 2015. broj podnositelja zahtjeva počeo povećavati, što je dijelom rezultat naglog porasta zahtjeva državljana Venezuele i drugih država Latinske Amerike. Štoviše, zemlje koje primaju najviše migranata, kao što su Francuska, Grčka i Španjolska, tijekom 2019. primile su više zahtjeva nego za vrijeme migracijske krize.

Najveći broj zahtjeva i dalje pristiže određenom manjem broju država članica. U 2019. su Francuska, Njemačka i Španjolska primile više od polovice svih zahtjeva podnesenih u zemljama EU+, a s dosta manjim brojem zahtjeva slijedila je Grčka. Italija je, s druge strane, drugu godinu zaredom zaprimila daleko manje zahtjeva, što je povezano sa znatnim smanjenjem nezakonite migracije na srednjosredozemnoj ruti. Kad se apsolutne brojke prebace u relativne, EASO-ovi izračuni pokazuju da su Cipar, Grčka i Malta primili najviše zahtjeva za međunarodnu zaštitu u odnosu na broj stanovnika.

Povećanje broja zahtjeva podnesenih u zemljama EU+ u 2019. u usporedbi s 2018.

Četvrtina svih zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnesenih u zemljama EU+ u 2019. odnosila se na tri zemlje podrijetla. Apsolutne brojke pokazuju da su oko 80 000 zahtjeva podnijeli migranti iz Sirije, nakon koje su slijedili Afganistan (oko 61 000) i Venezuela (oko 46 000). Na odluku o tome gdje podnijeti zahtjev često utječu jezik, kulturne veze ili zemljopisna blizina. To je obično bio slučaj kod državljana Latinske Amerike (iz Venezuele i Kolumbije, ali i državljana Gvatemale, Hondurasa i Nikaragve) koji su zahtjeve podnosili u prvom redu u Španjolskoj. Mogućnost putovanja bez viza također može utjecati na mjesto podnošenja zahtjeva. Važna nova tendencija zabilježena u 2019. odnosila se na porast broja zahtjeva koje su podnijeli državljani zemalja kojima nije potrebna viza za ulazak u šengensko područje, a oni su činili više od četvrtine svih zahtjeva (oko 188 500).

Slika 1. Broj zahtjeva u europskim zemljama koje primaju najviše migranata, 2018. – 2019.

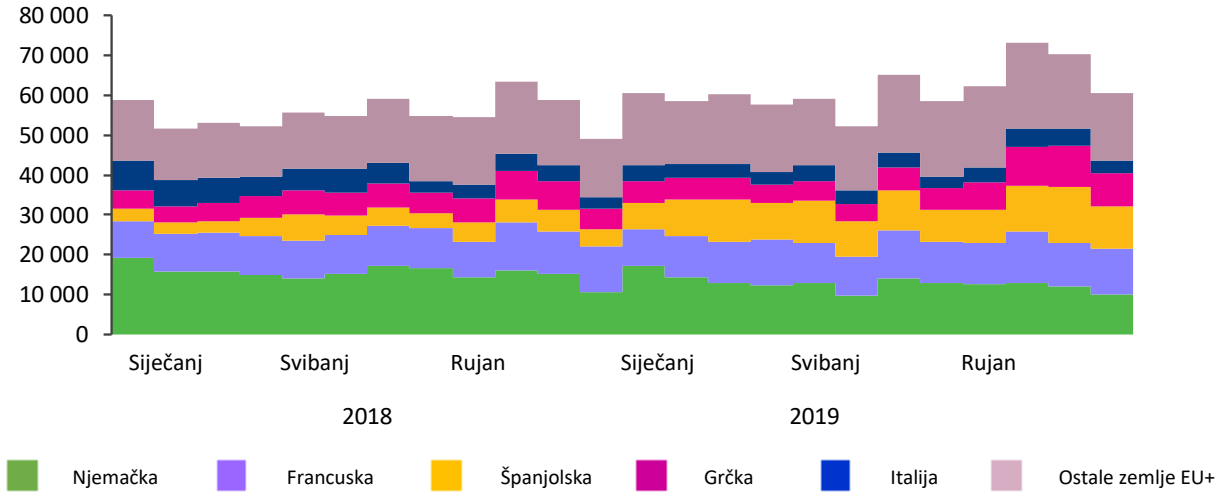

Izvor: Eurostat.

Zemlje EU+ donijele su u 2019. oko 585 000 prvostupanjskih odluka o zahtjevima. To upućuje na kontinuirano smanjenje broja odluka donesenih o zahtjevima za međunarodnu zaštitu od 2016. Pet zemalja donijelo je tri četvrtine od ukupnog broja odluka o međunarodnoj zaštiti, a to su Francuska, Njemačka, Grčka, Italija i Španjolska. Većina prvostupanjskih odluka donesena je za državljane Afganistana, Sirije i Venezuele, na koje se odnosila jedna četvrtina svih odluka donesenih u zemljama EU+ u 2019. Znatno veći broj odluka u odnosu na prethodnu godinu u 2019. je donesen u pogledu podnositelja zahtjeva iz Venezuele, Kolumbije, El Salvadora, Palestine, Tunisa, Maroka i Jemena.

Dvije petine svih prvostupanjskih odluka bile su pozitivne, to jest njima je odobren status izbjeglice (na što se odnosilo više od polovice svih pozitivnih odluka), supsidijarna zaštita ili humanitarna zaštita (odobrene su u gotovo jednakim udjelima).

Primjetna promjena u 2019. bila je broj pozitivnih odluka donesenih za podnositelje zahtjeva iz Venezuele. Stopa priznavanja za državljane Venezuele iznosila je 96 % u 2019., dok je 2018. iznosila tek 29 %. Visoka stopa priznavanja zabilježena je i u slučaju drugih državljana: Sirijaca (86 %), Eritrejaca (85 %) i Jemenaca (82 %). S druge strane, podnositelji zahtjeva iz Sjeverne Makedonije i Moldove dobili su najmanje pozitivnih odluka, tj. po jedan posto.

Broj povučenih zahtjeva u 2019. porastao je za 20 %, a iznosio je približno 69 500. Povučeni zahtjevi, posebno oni implicitni, mogu poslužiti kao približni pokazatelj bijega i započinjanja sekundarnih kretanja prema drugim zemljama EU+. Privremeni podatci iz EASO-ova sustava za pravovremeno obavješćivanje i pripravnost (EPS) upućuju na to da su gotovo tri četvrtine svih povučenih zahtjeva u prvom stupnju u 2019. godini bili povučeni implicitno. To dodatno potvrđuje i činjenica da su se zahtjevi većinom povlačili u državama članicama s najizloženijim vanjskim granicama kao što su Grčka i Italija, a riječ je o više od dvije petine ukupnog broja povučenih zahtjeva.

Na kraju 2019. približno 912 000 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u zemljama EU+ još je čekalo na odluku, što je gotovo 1 % više u odnosu na 2018. Ukupno gledajući, broj neriješenih zahtjeva i dalje je bio mnogo veći nego prije krize, što upućuje na veliki pritisak pod kojim trenutačno djeluju sustavi azila u EU-u. Njemačka je i dalje imala najviše otvorenih predmeta, ali je u Njemačkoj, za razliku od mnogih drugih zemalja EU+, zabilježeno smanjenje ukupnog broja zahtjeva od kraja 2018. do kraja 2019. Broj neriješenih zahtjeva bio je znatno velik i kontinuirano je rastao u Belgiji, Grčkoj, Francuskoj, Španjolskoj i Ujedinjenoj Kraljevini. Izračuni dobiveni na temelju podataka Eurostata i EASO-a pokazuju da su više od polovice neriješenih predmeta, odnosno njih više od 540 000, bili prvostupanjski predmeti. Kad je riječ o svim zemljama u kojima je zabilježeno veće povećanje broja neriješenih predmeta, na tu je pojavu uvelike utjecala činjenica da je došlo do povećanog podnošenja zahtjeva te se većina neriješenih predmeta odnosila na prvostupanjski postupak.

Neriješeni zahtjevi za međunarodnu zaštitu u zemljama EU+ na kraju godine, 2014. – 2019.

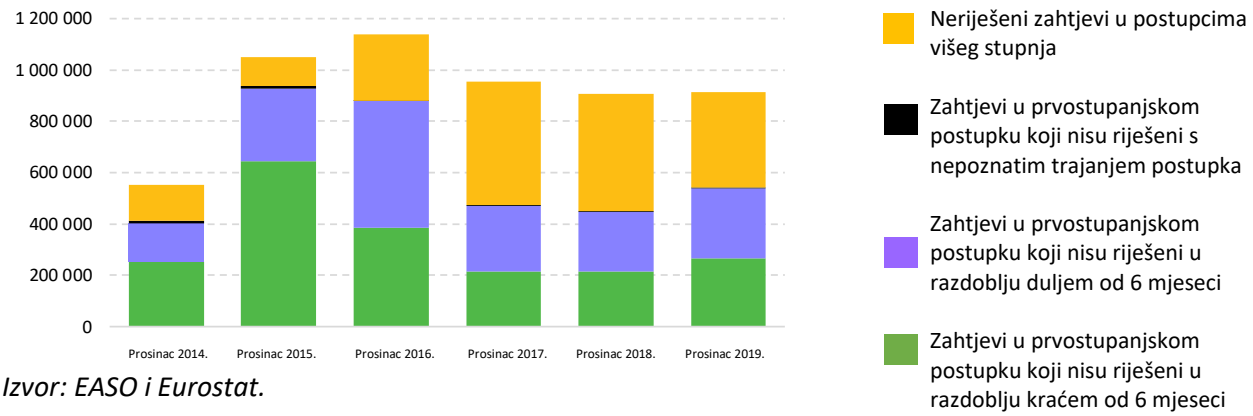

Izvor: EASO i Eurostat.

Prvih 20 zemalja podrijetla podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u zemljama EU+, 2019.

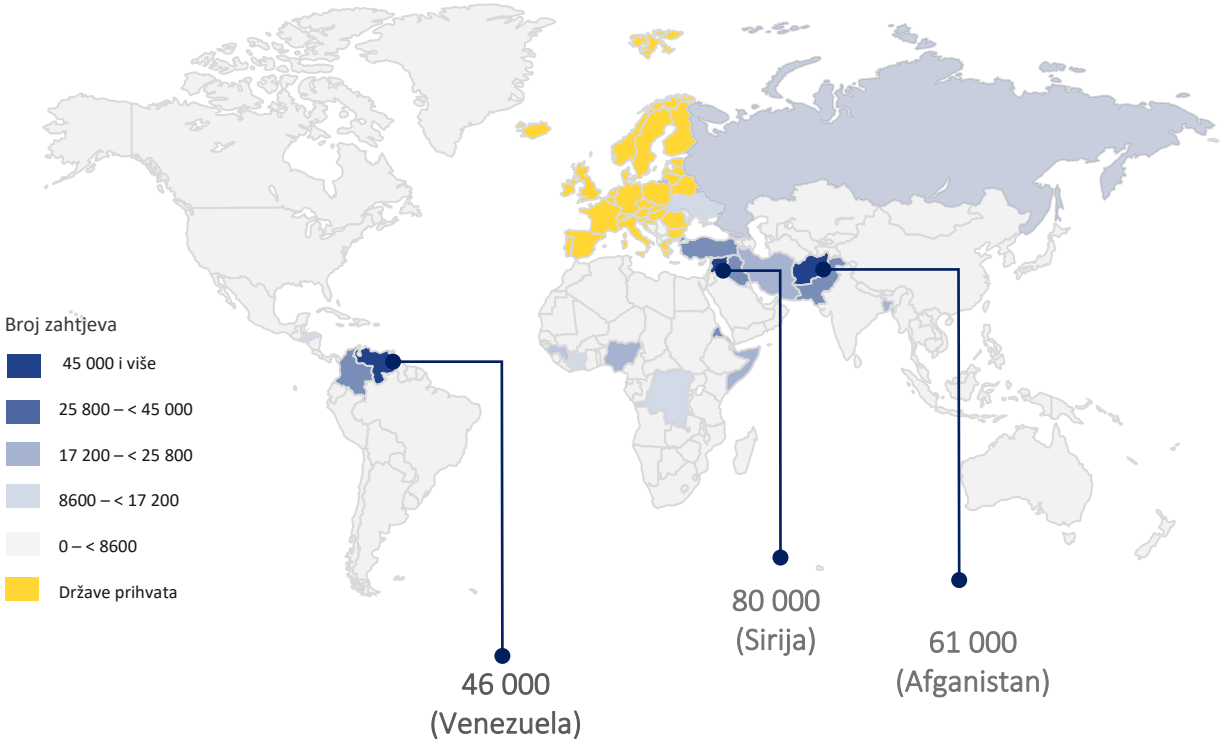

+ 20 %

Povećanje broja povučenih zahtjeva u 2019.

+ 59 %

Povećanje broja zahtjeva iz zemalja za koje ne postoji obveza posjedovanja vize u 2019.

1/4

svih zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnijeli su državljani **triju zemalja**: **Sirije**, **Afganistana** i **Venezuele**

#EASOAsylumReport2020
www.easo.europa.eu/asylum-report-2020
Izvor: EASO

4. Dablinski postupak

Svrha je Uredbe Dublin III definiranje jasnog i izvedivog načina da se utvrdi koja je država članica odgovorna za razmatranje svakog pojedinog zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Njome se želi zajamčiti da podnositelji zahtjeva doista imaju pristup postupcima za priznavanje međunarodne zaštite i da će zahtjev razmatrati jedna, jasno određena država članica. Ako se nakon ispitivanja kriterija iz Dablinske uredbe ispostavi da je za obradu zahtjeva odgovorna druga država članica, dablinskim je sustavom predviđena mogućnost fizičkog transfera podnositelja zahtjeva u državu članicu koja je određena kao odgovorna.

Podatci razmijenjeni u okviru EASO-ova sustava za pravovremeno obavješćivanje i pripravnost pokazuju da se broj odluka o upućenim zahtjevima predviđenima dablinskim sustavom u 2019. povećao za 3 % u odnosu na 2018. Ukupno je bilo gotovo 145 000 odluka, a među zahtjevima su bili i zahtjevi za ponovno razmatranje. Stopa odluka donesenih u skladu s dablinskim sustavom u odnosu na podnesene zahtjeve za azil u 2019. iznosila je 20 %, iz čega bi se moglo zaključiti da je velik broj podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu nastavio sa sekundarnim kretanjima u zemljama EU+.

Kao i prethodnih godina, većinu odluka o zahtjevima predviđenima dablinskim sustavom primile su Njemačka i Francuska, odnosno svaka nešto manje od jedne trećine ukupnog broja odluka. Na najveći broj zahtjeva i dalje je odgovarala Italija, a slijedile su je Njemačka, Španjolska, Grčka i Francuska. Ukupna stopa prihvaćanja odluka o zahtjevima predviđenima dablinskim sustavom, izračunata kao udio odluka o prihvaćanju odgovornosti u svim donesenim odlukama, 2019. je drugu godinu zaredom bila u padu, a iznosila je 62 %.

U 2019. zemlje EU+ provele su oko 27 200 transfera, što je 3 % manje nego 2018.

U 2019. se znatno smanjio broj slučajeva pozivanja na članak 17. stavak 1. Dablinske uredbe, koji je poznat kao diskrecijska klauzula ili klauzula o slobodi odlučivanja, i to na 6900 slučajeva. U skladu s tom klauzulom država članica može odlučiti da će razmotriti zahtjev za međunarodnu zaštitu i onda kada to nije njezina odgovornost na temelju kriterija iz Uredbe Dublin III.

Zemlje EU+ provele su oko 27 200 transfera, što je 3 % manje u odnosu na 2018. godinu i u skladu s malim smanjenjem broja prihvaćenih zahtjeva. Oko 30 % transfera izvršeno je u Njemačkoj, a potom slijede Francuska (20 %), Nizozemska (11 %), Grčka (9 %) te Poljska i Austrija (svaka 5 %).

Tijekom 2019. bilo je relativno malo promjena u zakonodavstvu i politikama u pogledu dablinskog postupka, s izuzetkom zemalja koje su zabilježile znatan porast broja tražitelja azila u dablinskom postupku, kao što su Belgija i Nizozemska. Većina tih promjena odnosila se na institucionalne i organizacijske promjene u svrhu smanjenja broja neriješenih predmeta i povećanja učinkovitosti u okviru dablinskog sustava.

U iščekivanju reforme dablinskog sustava europski i nacionalni sudovi i dalje su tumačili neke uredbe i direktive te pružali smjernice na temelju pojedinačnih predmeta. U skladu s člankom 3. stavkom 2. Uredbe Dublin III države članice odgovorne su za razmatranje zahtjeva ako postoje utemeljeni razlozi za pretpostavku da postoje sustavni nedostatci u postupku azila i uvjetima za prihvat podnositelja zahtjeva u državi članici koja bi bila određena kao odgovorna u skladu s kriterijima iz Dablinske uredbe. U 2019. transferi u druge zemlje nisu bili sustavno odgađani ni za jednu državu članicu. Međutim, u državama članicama postoje vrlo različite prakse kad je riječ o odgađanju transfera u određene države članice na koje se primjenjuje dablinski sustav.

Organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog manjkavosti u metodologiji i funkcioniranju dablinskog sustava u praksi. Treba zaštititi prava podnositelja zahtjeva i istodobno spriječiti sekundarna kretanja u drugu državu članicu. Trebali bi postojati pozitivni poticaji i za podnositelje zahtjeva i za zemlje kako bi se pridržavali postupaka u okviru sustava, a ne da države članice povećavaju ograničenja.

5. Maloljetnici bez pratnje i ranjivi podnositelja zahtjeva

Pravna stečevina EU-a o azilu uključuje odredbe o utvrđivanju podnositelja zahtjeva kojima su potrebna posebna postupovna jamstva i pružanju potpore tim podnositeljima zahtjeva. Općenito gledajući, djelotvorno i brzo utvrđivanje ranjivih podnositelja zahtjeva i dalje ostaje izazov, posebno kad je riječ o ranjivosti koja nije vidljiva, primjerice psihološkim posljedicama zbog mučenja ili traumatičnih iskustava.

Jednu od ključnih skupina među ranjivim podnositeljima zahtjeva čine maloljetnici bez pratnje koji traže zaštitu bez skrbi odgovorne odrasle osobe. U 2019. godini maloljetnici bez pratnje podnijeli su približno 17 700 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u zemljama EU+, što je 13 % manje u odnosu na 2018. Zahtjevi koje su podnijeli maloljetnici bez pratnje činili su 2 % ukupnog broja zahtjeva.

Kao i prethodnih godina, i 2019. godine pokrenute su mnoge inicijative za poboljšanje položaja ranjivih podnositelja zahtjeva. Neke su zemlje uvele mjere za rano utvrđivanje takvih podnositelja zahtjeva i pružanje postupovnih zaštitnih mjera. Također su poduzeti koraci za poboljšanje ili prilagođavanje metodologija procjene dobi, dok su organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije nastavile pratiti manjkavosti i nedostatke u postupku. Uvedene su zakonodavne promjene i promjene u politici u pogledu pravnog zastupanja kako bi se ubrzalo imenovanje skrbnika i poboljšala cjelokupna kvaliteta sustava skrbništva.

Loši uvjeti prihvata i zadržavanje maloljetnika bez pratnje koji su zatražili azil i dalje predstavlja problem u više zemalja

Međunarodne organizacije i organizacije civilnog društva izražavale su mišljenja o poboljšanju postupka imenovanja, opsegu skrbnikovih zadaća, komunikaciji između zastupnika i djeteta te općenito obvezama i obuci skrbnika. Da bi se pružile jasnije informacije, neke su zemlje EU+ komunikacijske materijale o azilu i prihvatu prilagodile specifičnim potrebama maloljetnika. Međutim, druge ranjive skupine obično nisu bile obuhvaćene tim inicijativama.

Kad je riječ o prvostupanjskim postupcima, zabilježeno je samo nekoliko inicijativa za poboljšanje postupaka za maloljetnike i osiguravanje najboljih interesa djeteta. Čini se da je nešto više pozornosti usmjereno na unapređenje postupaka za djevojčice izložene riziku od sakaćenja spolnih organa, žrtve nasilja u obitelji, žrtve trgovine ljudima te lezbijke, homoseksualce, biseksualne, transrodne i interseksualne osobe podnositelje zahtjeva.

Što se tiče uvjeta prihvata, napori koje su ulagale zemlje EU+ u 2019. godini bili su usmjereni na prilagodbu kapaciteta u objektima i poboljšanje kvalitete uvjeta prihvata za maloljetnike i ranjive podnositelje zahtjeva, unapređenje specijaliziranih prihvatnih objekata i osposobljavanje osoblja koje je zaduženo za ranjive podnositelje zahtjeva, posebno maloljetnike bez pratnje. Međutim, organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog loših uvjeta prihvata za ranjive osobe u velikom broju zemalja. Osim toga, zadržavanje ranjivih podnositelja zahtjeva, posebno djece, i dalje postavlja temeljna pitanja u mnogim zemljama EU+ te je o tome doneseno nekoliko presuda na europskim i nacionalnim sudovima.

Pitanje tranzita maloljetnika bez pratnje zabrinjavalo je nacionalna tijela i organizacije civilnog društva u cijeloj Europi. Zbog različitih i složenih razloga, uključujući trajanje postupka azila i odredbe Uredbe Dublin III, maloljetnici bez pratnje često pokušavaju ostati neidentificirani i proći kroz jednu ili više zemalja do određene države članice.

Maloljetnici bez pratnje

koji su tražili međunarodnu zaštitu, 2019.

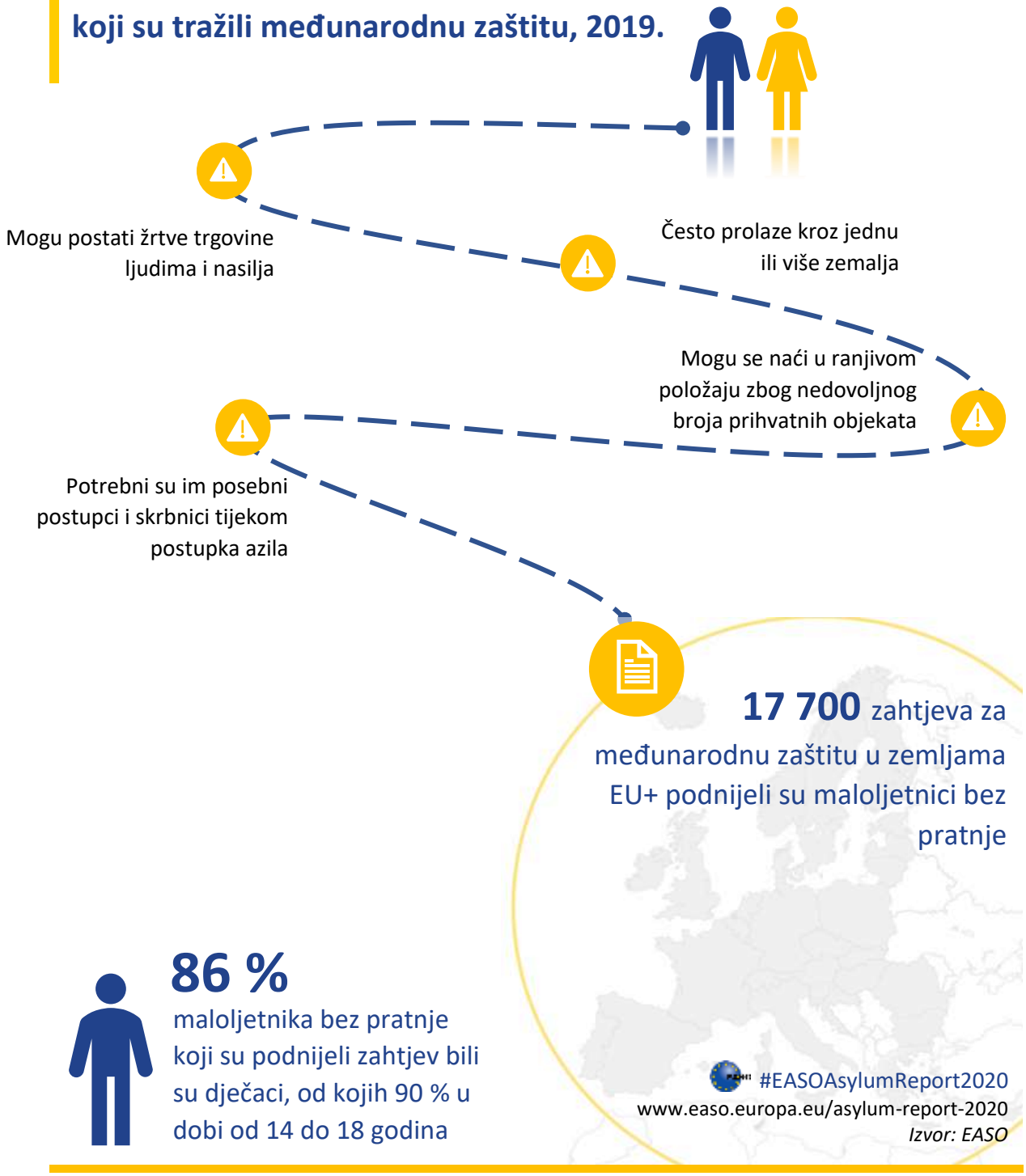

6. Izdvojeni primjeri na nacionalnoj razini

Primijećene su brojne promjene u glavnim tematskim područjima zajedničkog europskog sustava azila koje su uvedene na nacionalnoj razini 2019. godine.

Pristup postupku

Većina zemalja EU+ bila je usredotočena na provedbu i poboljšanje nacionalnih postupaka azila u skladu s promjenama u zakonodavstvu, politikama i praksi koje su uvedene tijekom posljednjih godina. Te su promjene iz prethodnih godina uključivale, među ostalim, uspostavu centara za dolazak, uvođenje novih tehnologija za utvrđivanje identiteta podnositelja zahtjeva i proširenje obveza za podnositelje zahtjeva u pogledu suradnje i pružanja sve potrebne dokumentacije i relevantnih informacija u ranim fazama postupka.

Javna rasprava bila je usredotočena na temeljna pravna, politička i društvena pitanja povezana s vanjskim granicama EU-a, posebno operacijama potrage i spašavanja u Sredozemnom moru, iskrcavanjem i premještanjem. Europska komisija uvidjela je potrebu za bolje strukturiranim privremenim rješenjem i započela koordinirati aktivnosti kojima se jamči sigurno iskrcavanje i brzo premještanje spašenih migranata, uz planove razvoja standardnih operativnih postupaka.

U svrhu strožeg nadzora kopnenih granica nekoliko država članica privremeno je ponovno uvelo kontrole na unutarnjim granicama šengenskog područja. Unatoč tomu, međunarodne organizacije i organizacije civilnog društva nastavile su izvještavati o vraćanjima na kopnenim i morskim granicama, udaljavanju bez odgovarajuće identifikacije i dugim razdobljima čekanja na registraciju i podnošenje zahtjeva.

Pristup informacijama

Osobe koje traže međunarodnu zaštitu moraju raspolagati informacijama o svojoj situaciji kako bi mogle u potpunosti objasniti koje su njihove potrebe u pogledu zaštite i njihove osobne okolnosti te kako bi se ti podatci mogli obraditi na sveobuhvatan i odgovarajući način.

U 2019. godini zemlje EU+ nastavile su proširivati opseg metoda pružanja informacija tražiteljima azila i korisnicima međunarodne zaštite, katkad i preko zajedničkih projekata s nevladinim organizacijama ili međunarodnim organizacijama. Informacije su se obično pružale na više jezika putem informativnih platformi, letaka, brošura, videoisječaka ili aplikacija za pametne telefone. Informacije koje zemlje trenutačno pružaju ne odnose se samo na različite aspekte postupka azila, već i svakodnevne životne situacije u zemlji domaćinu, integraciju, vraćanje, preseljenje i kampanje za informiranje. Neki su materijali posebno prilagođeni ranjivim podnositeljima zahtjeva.

Pravna pomoć i zastupanje

U 2019. zemlje EU+ uvele su zakonodavne izmjene kako bi omogućile besplatno i opširnije pravno savjetovanje i savjete svim podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu putem različitih nacionalnih programa. Zemlje EU+ pokrenule su nove projekte koji se odnose na pravnu pomoć te su nastavile s radom na prijašnjim projektima ili proširile njihov opseg. Organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog niskih novčanih naknada za pravnu pomoć, manjka odgovarajućih objekata za obavljanje pripremnih i osobnih intervjua, nemogućnosti pristupa pravnoj pomoći za sastavljanje žalbi na prvostupanjske odluke ili nedostatka pravne pomoći koju vlada pruža tražiteljima azila u ustanovama za zadržavanje, što je dovelo do toga da nevladine organizacije pružaju pravnu pomoć *pro bono*.

Usmeno prevođenje

Trebale bi postojati usluge usmenog prevođenja kako bi se zajamčilo da podnositelj zahtjeva i tijelo za azil razmijene točne informacije i da ih u potpunosti razumiju.

U 2019. promjene u tom području uključivale su povećanje proračuna koji se dodjeljuju za usluge usmenog prevođenja, povećanje broja usmenih prevoditelja, pružanje informacija na većem broju jezika putem različitih medija, uvođenje modernih tehnologija za usmeno prevođenje i prilagođavanje praksi trenutačnim potrebama. Izazovi s kojima su bile suočene zemlje EU+ uključivali su manjak osoblja u određenim fazama postupka azila i nedostatne kvalifikacije usmenih prevoditelja koji sudjeluju u tom postupku.

Posebni postupci

Tijekom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u okviru prvostupanjskog postupka države članice mogu primjenjivati posebne postupke, kao što su ubrzani postupci, postupci na granicama ili prioritetni postupci, u skladu s osnovnim načelima i jamstvima predviđenima europskim zakonodavstvom o azilu.

Italija i Švicarska su 2019. uvele nove postupke za zahtjeve podnesene na granici. Osim toga, brojne su zemlje EU+ izmijenile svoje nacionalne popise sigurnih zemalja podrijetla, dok su druge, primjerice Cipar i Italija, uvele takve popise. U Cipru je prvi put proveden ubrzani postupak, a Švicarska je od ožujka 2019. počela primjenjivati ubrzani postupak s ciljem donošenja odluke u većini slučajeva u roku od 140 dana.

Zemlje EU+ usredotočile su se i na utvrđivanje kriterija za naknadne zahtjeve za međunarodnu zaštitu kako bi se spriječila zlouporaba sustava azila višestrukim podnošenjem neosnovanih zahtjeva.

U okviru redovnog ili posebnog postupka neke su zemlje dale prednost ocjenjivanju zahtjeva određenih skupina podnositelja kako bi se obradili prije ostalih zahtjeva. Na primjer, zbog naglog porasta broja podnositelja zahtjeva iz Venezuele i drugih zemalja Latinske Amerike Španjolska je dala prednost tim predmetima kako bi ubrzala postupak donošenja odluka.

Prvostupanjski postupci

Da bi se povećala učinkovitost obrade zahtjeva i skratilo vrijeme obrade u prvom stupnju, zemlje EU+ uvele su zakonodavne izmjene, institucionalne promjene, praktične mjere i nove radne metode. Problemi koje su istaknule organizacije civilnog društva i dalje su uključivali prekomjerno duge prvostupanjske postupke, koji su često prekoračivali zakonske rokove.

Prihvat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Zemlje EU+ usredotočile su se na provedbu važnih promjena koje su 2018. uvedene u organizaciji nacionalnih postupaka prihvata. Više je zemalja prilagodilo svoje institucionalne okvire kako bi se olakšao postupak provedbe, a neke su nastavile raditi na povećanju smještajnih kapaciteta za povećan broj podnositelja zahtjeva. Nekoliko je zemalja smanjilo kapacitete za prihvat.

Da bi poboljšale uvjete prihvata, neke su zemlje utvrdile smjernice, uvele nadzor, povećale financiranje i poduzele simulacijske vježbe.

Neke su inicijative tijekom godine bile usmjerene na promjenu trajanja, područja primjene i uvjetâ prava na materijalne uvjete prihvata za određene skupine podnositelja zahtjeva. Također su poduzete određene inicijative za rješavanje problema poremećaja s nasilničkim ponašanjem i jamčenje sigurnosti u prihvatnim objektima. Sudovi su bili posebno aktivni u rješavanju nedostataka u nacionalnim sustavima prihvata, uključujući preispitivanje standarda prihvata izvan državnih granica u kontekstu transfera predviđenih dablinskim sustavom.

Ipak, UNHCR i organizacije civilnog društva utvrdili su nedostatke u pristupu stanovanju, zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju djece i mladih.

Zadržavanje

Zemlje EU+ uvele su nove zakone ili izmjene postojećih kako bi se dodatno odredile ili razradile osnove za zadržavanje i alternativne mjere za zadržavanje u kontekstu postupka azila i postupka vraćanja. Ti su se zakoni odnosili na podnositelje zahtjeva koji ne žele surađivati, podnositelje zahtjeva koji predstavljaju prijetnju ili opasnost za nacionalnu sigurnost zemlje domaćina, slučajeve poremećaja s nasilničkim ponašanjem ili prijestupničkog ponašanja i rizik od bijega. Osim toga, postupci zadržavanja dodatno su koordinirani s ubrzanim postupcima azila i provođenjem postupaka vraćanja.

U nekim su zemljama zabilježena i nastojanja da se politike preusmjere na utvrđivanje alternativnih mjera za zadržavanje. Kao što je bio slučaj i 2018., organizacije civilnog društva u mnogim su zemljama izrazile zabrinutost zbog nepravilne provedbe zakonodavstva EU-a o azilu kada je riječ o zadržavanju tražiteljâ azila i zaštitnim mjerama u okviru postupka zadržavanja. Europski sud za ljudska prava (ESLJP) nastavio je aktivno ispitivati prakse i uvjete u okviru postupka zadržavanja te je dodatno pojasnio prava podnositelja zahtjeva.

Drugostupanjski postupci

Glavna područja u kojima su zabilježene promjene u 2019. bila su, među ostalim, suspenzivni učinak žalbi na prvostupanjske odluke, promjene rokova za žalbe, institucionalno restrukturiranje radi utvrđivanja tijela nadležnog za žalbe, uvođenje zaštitnih mjera za podnositelje zahtjeva i mjere za poboljšanje učinkovitosti drugostupanjskih postupaka, uključujući upotrebu novih tehnologija.

Općenito govoreći, dva najvažnija aspekta drugostupanjskih postupaka u 2019. godini i dalje su bili neriješeni žalbeni predmeti i trajanje postupaka, s tim što je nekoliko zemalja EU+ poduzelo mjere kako bi smanjile broj neriješenih žalbi. Budući da je velik dio odluka trebalo donijeti u drugom stupnju, sudovi su imali priliku svojim odlukama dodatno usmjeriti primjenu postupka azila u praksi i druga područja zajedničkog europskog sustava azila.

Informacije o zemlji podrijetla

Budući da su bile suočene s velikim priljevom podnesenih zahtjeva za međunarodnu zaštitu iz različitih zemalja podrijetla tijekom posljednjih godina, zemlje EU+ poduzele su konkretne mjere kako bi povećale količinu i kvalitetu informacija o zemlji podrijetla.

U 2019. godini ojačana je suradnja i razmjena znanja i iskustava među zemljama EU+, a često je EASO to koordinirao u okviru specijaliziranih mreža. Osim toga, mnoge su zemlje ulagale u osposobljavanje osoblja o metodologiji pretraživanja informacija o zemlji podrijetla, dok su misije za utvrđivanje činjenica i dalje bile glavno sredstvo za prikupljanje detaljnih informacija o situaciji u određenim zemljama podrijetla ili tranzita.

Poteškoće u prikupljanju informacija o zemlji podrijetla bile su, među ostalim, nedostatak izvora na nacionalnim jezicima, nedostatak detaljnih informacija o nekim zemljama podrijetla ili o profilima podnositelja zahtjeva i poteškoće u pristupu ažuriranim informacijama o zemljama u kojima se situacija vrlo brzo mijenja.

Apatridnost

Osobe bez državljanstva i korisnici međunarodne zaštite dvije su zasebne kategorije u međunarodnom pravu, no osoba može istodobno biti korisnik međunarodne zaštite i osoba bez državljanstva. U kontekstu azila apatridnost može utjecati na postupak utvrđivanja statusa u pogledu zahtjeva za zaštitu, kao i na postupovne zaštitne mjere.

Više zemalja EU+ u 2019. godini poduzelo je određene korake u pristupanju problemu apatridnosti, uključujući ostvarivanje pristupa relevantnim međunarodnim pravnim instrumentima, uspostavljanje posebnih postupaka za utvrđivanje apatridnosti, omogućivanje dodjele državljanstva pri rođenju, olakšavanje pristupa prirođenju, unapređenje sadržaja zaštite osoba bez državljanstva, ubrzanje postupka utvrđivanja apatridnosti i prikupljanje popisnih podataka o osobama bez državljanstva. Međutim, čini se da se osobe bez državljanstva i dalje suočavaju s izazovima u različitim fazama postupka azila, od pristupa tom postupku do zadržavanja i vraćanja.

Sadržaj zaštite

Osobe kojima je odobrena neka vrsta međunarodne zaštite u određenoj zemlji EU+ imaju niz prava i pogodnosti. Budući da su u zemljama EU+ u 2019. uvedene različite promjene u zakonodavstvu, politikama i praksi u vezi sa sadržajem zaštite, bilo je teško utvrditi opće tendencije.

Inicijative su se obično odnosile na posebne potrebe u svakoj zemlji i bile su prilagođene specifičnim profilima korisnika u tim zemljama. Mnoge su se promjene tijekom godine odnosile na nacionalne strategije za integraciju općenito te na preispitivanje, prestanak i ukidanje statusa zaštite.

Više zakonodavnih inicijativa bavilo se područjem primjene prava na spajanje obitelji i kriterija za spajanje obitelji, dok su neke države razvile sveobuhvatne mjere za povećanje sudjelovanja državljana trećih zemalja na tržištu rada.

Vraćanje bivših podnositelja zahtjeva

Zemlje EU+ nastavile su u 2019. ulagati napore u pronalaženje rješenja za učinkovito vraćanje osoba koje nemaju pravo ostanka u EU-u, uključujući bivše podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Frontex je u svojoj *Godišnjoj analizi rizika za 2020.* utvrdio da je broj odluka o vraćanju donesenih u 2019. godini bio znatno veći od broja postupaka vraćanja koji su navodno doista provedeni u istoj godini.

U tom je kontekstu niz zakonodavnih izmjena koje su uvele zemlje EU+ imao svrhu olakšati postupak vraćanja uvođenjem dodatnih obveza u pogledu suradnje, ukidanjem suspenzivnog učinka žalbi na odluke o vraćanju, povećanjem broja mogućnosti zadržavanja i ubrzavanjem postupaka vraćanja.

Uvedene su i praktične mjere, uključujući nove smjernice i tehnička rješenja za suočavanje sa specifičnim izazovima kao što je zlouporaba financijske potpore za vraćanje i rizik od bijega nakon donošenja negativne odluke. Osim toga, zemlje EU+ pokrenule su i provele projekte usmjerene na poboljšanje kvalitete postupka vraćanja uz poštovanje temeljnih prava. Nastavljen je rad i na uspostavljanju kanala za potpomognuto dobrovoljno vraćanje bivših podnositelja zahtjeva.

Programi preseljenja i humanitarnog prihvata

Tijekom 2019. zemlje EU+ ostvarile su napredak u postizanju cilja preseljenja 50 000 migranata, kako je predviđeno preporukama Europske komisije iz 2017. u okviru drugog europskog programa preseljenja.

U 2019. godini u Europu je u okviru programa preseljenja stiglo oko 30 700 osoba, što je 8 % više nego 2018. Već treću godinu zaredom Sirijci čine gotovo dvije trećine svih preseljenih osoba. Na poziv Europske komisije zemlje EU+ obvezale su se da će u 2020. osigurati još 29 500 mjesta za preseljene osobe.

Ključni koraci u postupku azila

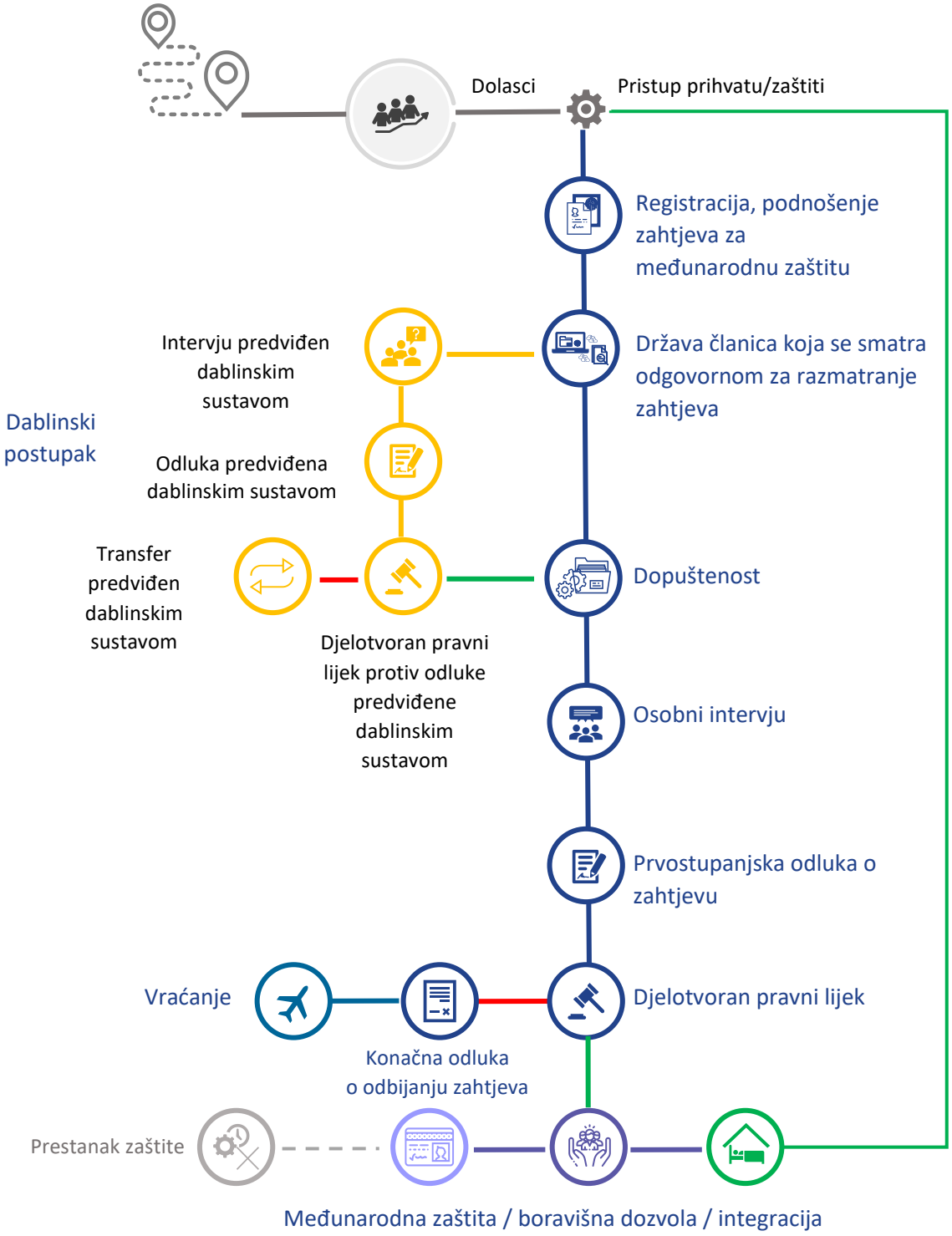

Tijek određivanja statusa

Tijek dablinskog postupka

#EASOAsylumReport2020
www.easo.europa.eu/asylum-report-2020
Izvor: EASO

Zaključci

Prvi put nakon 2015. godine, Europa je 2019. bilježila povećanje broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. U tom su kontekstu zemlje EU+ nastavile raditi na prilagođavanju svojih sustava azila i poboljšavanju rješenja za međunarodnu zaštitu, i to na temelju inicijativa uvedenih prethodnih godina.

Kao što je istaknuto u izvješću, glavne su promjene, među ostalim:

- Broj neriješenih zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojima još treba donijeti odluku i dalje je bio mnogo veći u odnosu na razinu prije 2015. godine, što upućuje na velik pritisak pod kojim trenutačno djeluju sustavi azila i prihvata u zemljama EU+.
- Sekundarna kretanja podnositelja zahtjeva privlače sve veću pozornost među zemljama EU+ i potiču rasprave o trenutačnom funkcioniranju dablinskog postupka.
- Zemlje EU+ nastavile su stavljati naglasak na brzu registraciju i prikupljanje detaljnih informacija od podnositelja zahtjeva u ranim fazama postupka azila kako bi se na učinkovitiji način izdvojile osobe kojima je potrebna zaštita od onih koje će se morati vratiti. To je povezano s mjerama za unapređenje postupaka na granicama.
- Brojne su zemlje EU+ uložile dodatne napore kako bi uvažile potrebe ranjivih podnositelja zahtjeva, od njihova ranog utvrđivanja i pružanja postupovnih zaštitnih mjera do unapređenja specijaliziranih prihvatnih objekata i izrade prilagođenih informativnih materijala, posebno za maloljetnike bez pratnje.
- Budući da velik broj predmeta još nije riješen u drugostupanjskom postupku, sudovi i dalje imaju važnu ulogu u definiranju primjene odredbi europske pravne stečevine o azilu u praksi.
- Unatoč stalnim naporima koje zemlje EU+ ulažu u pronalaženje rješenja za učinkovito vraćanje osoba koje nemaju pravo ostanka u EU-u, uključujući bivše podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, broj stvarno provedenih vraćanja ostao je znatno manji od broja odluka o vraćanju.
- U izostanku većeg zakonodavnog napretka u vezi s donošenjem paketa reformi zajedničkog europskog sustava azila, velik je trud uložen u provedbu politika i praktičnu suradnju među zemljama EU+ u području azila.
- Temeljna pitanja u pogledu vanjskih granica EU-a i dalje su u središtu javne rasprave, posebno ona koja se odnose na operacije potrage i spašavanja na Sredozemnom moru te sigurno iskrcavanje i premještanje spašenih migranata. Povećani migracijski tokovi na istočnosredozemnoj ruti povećali su već postojeći pritisak na sustave azila u državama članicama u toj regiji. Da bi pomogao državama članicama pod najvećim pritiskom na srednjosredozemnoj i istočnosredozemnoj ruti, EASO je u 2019. poboljšao i prema potrebi proširio operativnu podršku za Cipar, Grčku, Italiju i Maltu.

Tendencije koje se navode u *EASO-ovu izvješću o azilu za 2020.* predstavljaju okolnosti u tekućoj godini. Osim toga, pandemija bolesti COVID-19 imat će ključnu ulogu u oblikovanju promjena povezanih s azilom naglašavajući potrebu za inovativnim pristupima kojima će se zajamčiti puno poštovanje prava na azil. Uz novi pakt o migracijama i azilu koji je u izradi, lekcije izvučene iz pandemije bolesti COVID-19 mogu biti korisne u modernizaciji i poboljšanju postupaka azila u svim zemljama EU+.

ISBN: 978-92-9485-524-4